Brinkstraat 1 - Norg

De ‘erve’ met de Spijker
800 jaar geschiedenis in 15 minuten

800 jaar eigendom en gebruik

- Ca. 1200 tot ca. 1600 Bisschoppelijk leengoed

- Ca. 1600 tot 1788 fam. Barelds te Oosterwolde eigenaar, fam. Hendriks pachters en later ook eigenaar v.a.1735

- 1788 tot 1873 fam. Pelinck eigenaar/gebruiker

- 1873 tot 2000 fam. Kuiper eigenaar/gebruiker

- 2000 – heden Jan Pluis eigenaar/gebruiker

Onderdeel van de Norchse goederen

Brinkstraat 1 behoorde ongetwijfeld tot de zogenaamde ‘Norchse”goederen, die de ridderfamilie ‘van Norch’ in leen had van de Bisschop van Utrecht. Uit oude oorkonden is bekend dat deze familie al rond het jaar 1200 in Norg de nodige zeggenschap had.

Dat het een belangrijk huis was blijkt onder meer uit het feit dat op het erf van Brinkstraat 1 de Spijker stond. Een Spijker is een gebouw(tje) waarin de namens de Bisschop geïnde belastingen in natura (meestal graan) werden opgeslagen.

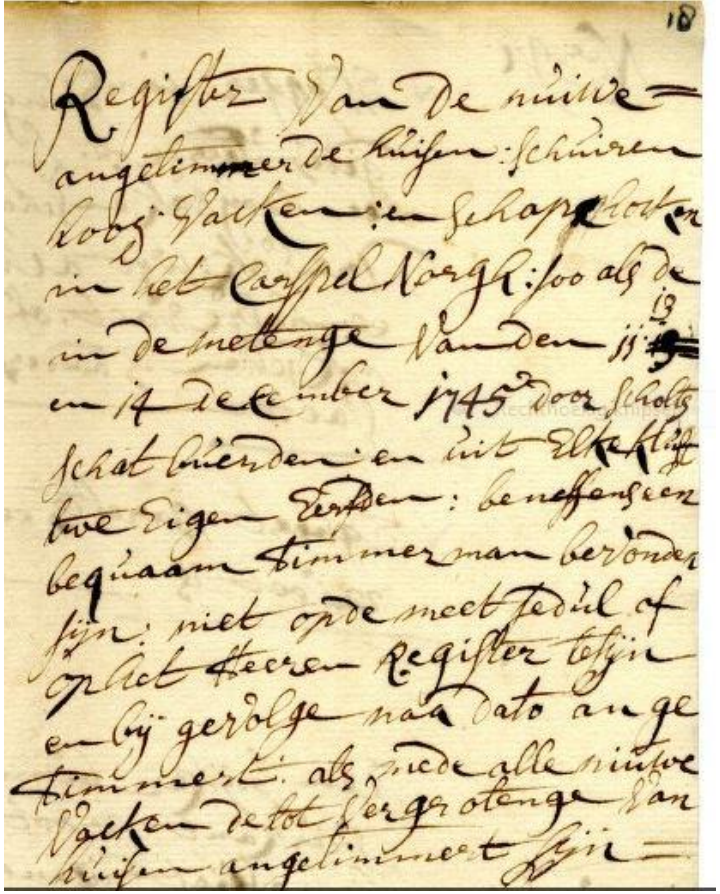

Vermelding van de Spijker in het ‘Register van de nieuwe angetimmerde huisen, etc.’ uit 1745. Dit register was 100 jaar lang niet bijgewerkt, zodat de hierin genoemde Spijker zelfs in 1650 gebouwd of herbouwd kan zijn

Een ‘voet’ is ca. 30 cm., zodat de omvang van het gebouw ca. 7.00 m. bij 5,50 m. was

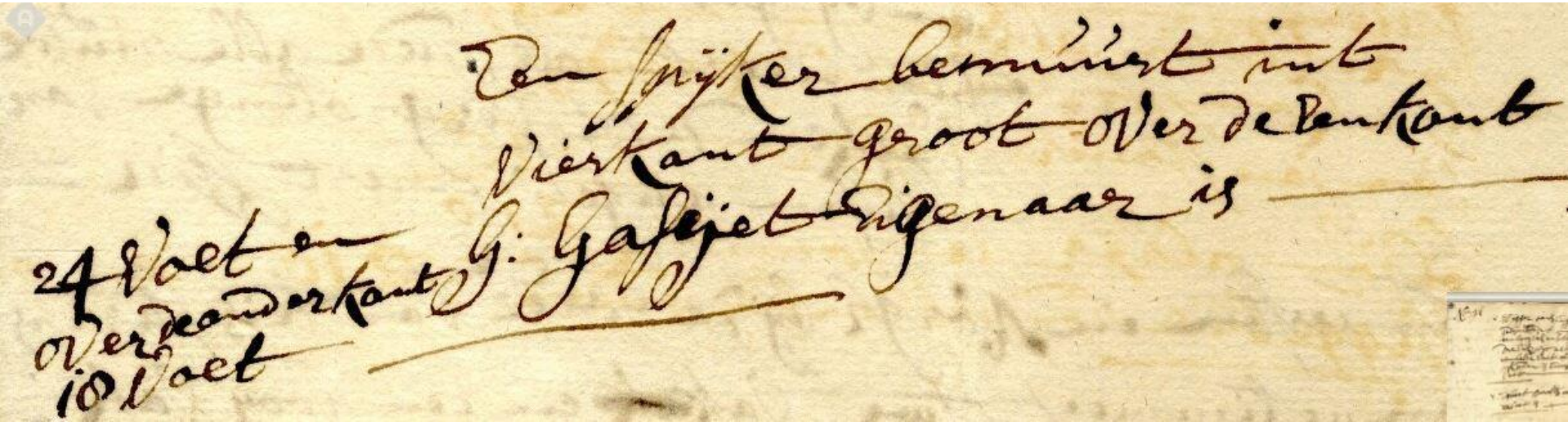

Van ‘van Norch’ naar ‘van Steenwijck’

In een leenregister uit 1382 staat Roelof van Steenwijk als erfopvolger van de van Norch’s vermeld met ‘die twe olde hoven tot Norch’.
In latere beleningen duiken deze hoven op onder de benamingen Oosterhovinge en Westerhovinge.

Hiermee zou de basis gelegd kunnen zijn voor het ontstaan van de beide ‘kluften’ (buurtschappen) Oosteind en Westeind in Norg, zoals we die nu nog kennen.

Oosterhovinge (A) en Westerhovinge (B) op de oost-west-as va het dorp met precies in het midden de kerk (C)

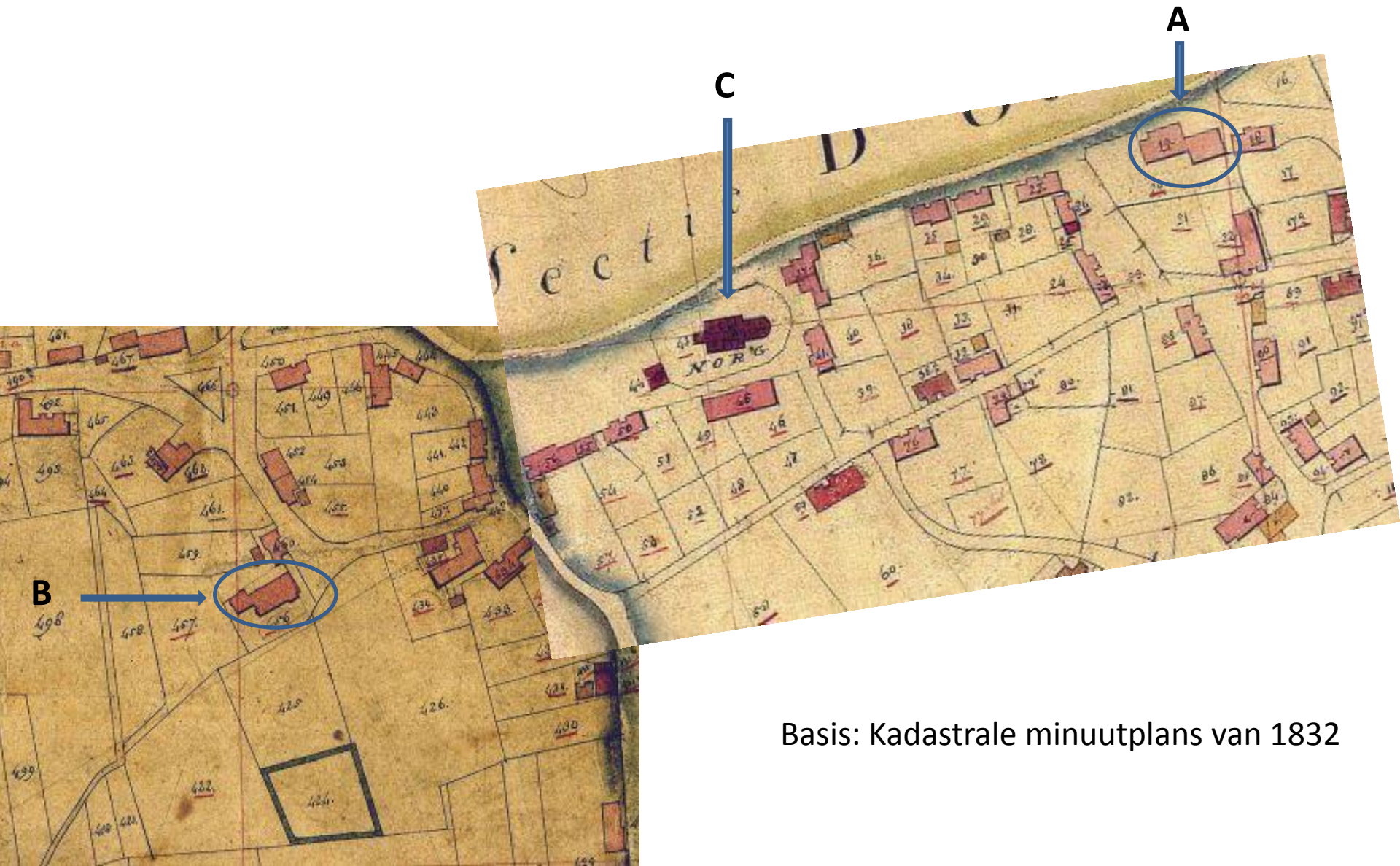

Basis: Kadastrale minuutplans van 1832

‘Oosterhovinge’, thans Oosteind 22-28

‘Westerhovinge’, thans Brinkstraat 1

Verloop van de ‘Norchse’ goederen van ca.1200 tot ca. 1600

Ca. 1200 tot ca. 1350 familie van Norch

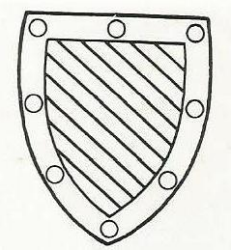

Ca. 1350 tot ca. 1490 familie van Steenwijk
als erfopvolger van ‘van Norch’

Ca. 1490 tot ca. 1600 familie Knasse
als erfopvolger van ‘van Steenwijk’

Bij ‘Knasse’ splitsing van de Norchse goederen

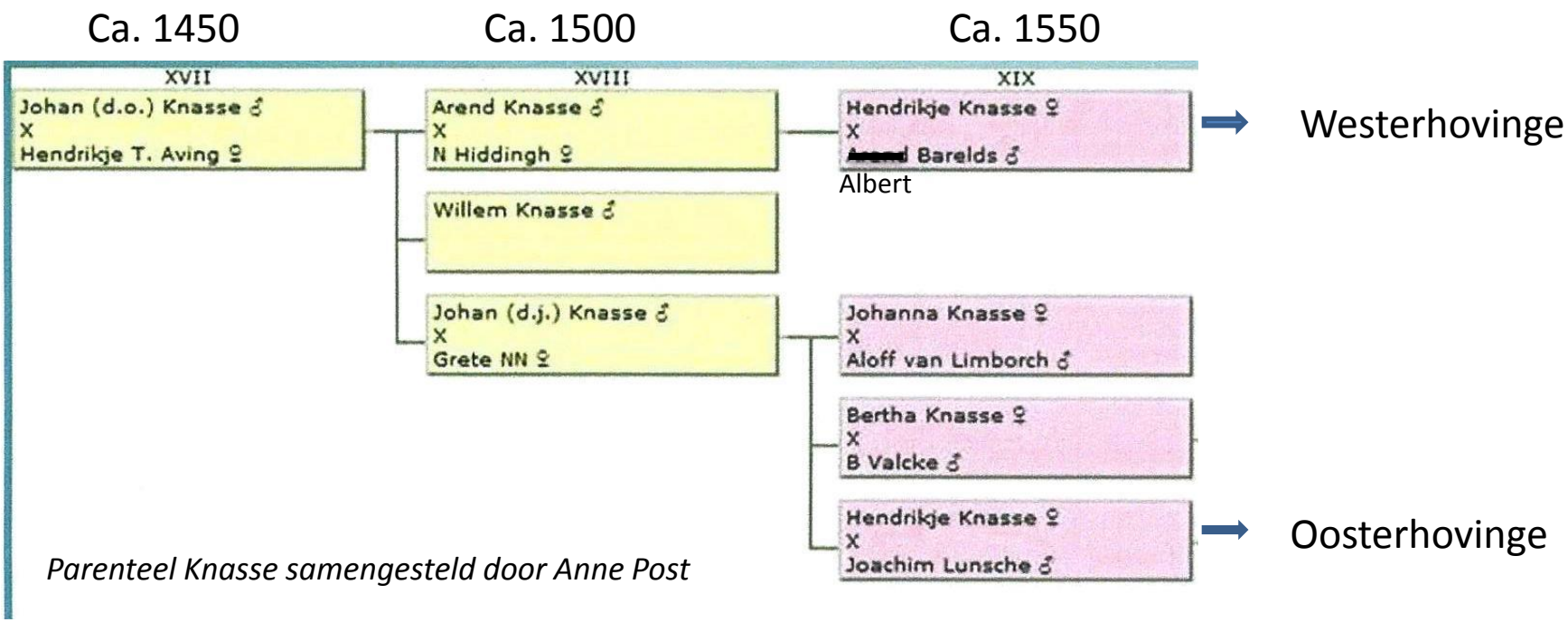

Parenteel Knasse samengesteld door Anne Post

De twee vrouwelijke erfgenamen van Knasse, allebei Hendrikje genoemd naar hun grootmoeder Hendrikje Aving, erven de Norchse goederen. Door hun huwelijk worden de bezittingen in Norg , Een, Westervelde en Langelo verdeeld over de families Barelds en Lunsche, later Tonckens

800 jaar eigendom en gebruik

- Ca. 1200 tot ca. 1600 Bisschoppelijk leengoed
- Ca. 1600 tot 1788 fam. Barelds te Oosterwolde eigenaar, fam. Hendriks pachters en later ook eigenaar v.a. 1735
- 1788 tot 1873 fam. Pelinck eigenaar/gebruiker
- 1873 tot 2000 fam. Kuiper eigenaar/gebruiker
- 2000 – heden Jan Pluis eigenaar/gebruiker

De familie Barelds verschijnt op het toneel

Hendrikje Knasse Arendsdochter trouwt met Albert Barelds van Norg.
De Bareldsfamilie woonde o.a. in Zandvoort op de hoek Boersma' s pad.
Een broer van Albert, Bareld Barelds, de molenaar en daarom ook wel Bareld Mulder genoemd, is regelmatig in opspraak binnen de Norger gemeenschap.
In 1595 worden er op de goorsprake te Peyse maar liefst 5 klachten tegen hem ingebracht. Eén daarvan zou te maken kunnen hebben met Brinkstraat 1.
De vierde aanklacht luidt:

GEHOLDENE GOESSPRAECKE TOE PEYSE IN NOERDENVELDER DINCKSPIL, ANNO 1595, DEN 28 FEBRUARY.

Ten vierden gaet hem een gemeen geruchte na, dat emandts van Barelt Mulders volck Albert Barels huis verbrandt hebben mit al datter in was behalven die menschen, is vertuiget, dat Barelt mit 12 sijne naesten sijn onschuldt sal doen, alsdan die buiren up een unrecht anbrengen, anderssins Barelt up een moerdtbrandt, mach der heer drost voertvaren na voergaende exempelen in Noerdenvelt geschien.

Het nageslacht van Albert Barelds en Hendrikje Knasse

Arend Barelds geboren ca. 1578 in Norg
X
Magdalena Mercks van Terwisscha, dochter uit een aanzienlijk grietmans-geslacht in de Stellingwerven.

↓

Marcus Barelds geboren ca. 1627
X
Christoffertje Lunsing van Westervelde

↓

Elisabeth Barelds geboren ca. 1670
X
Jacob Brouwer, luitenant-kapitein

↓

Christophora Brouwer geboren ca. 1710
X
Gijsbartus Gasinjet

Antie Barelds
X
Van Loon, schout Steenwijk

↓

Anna Barbera van Loon
X
Albert Hubbeling

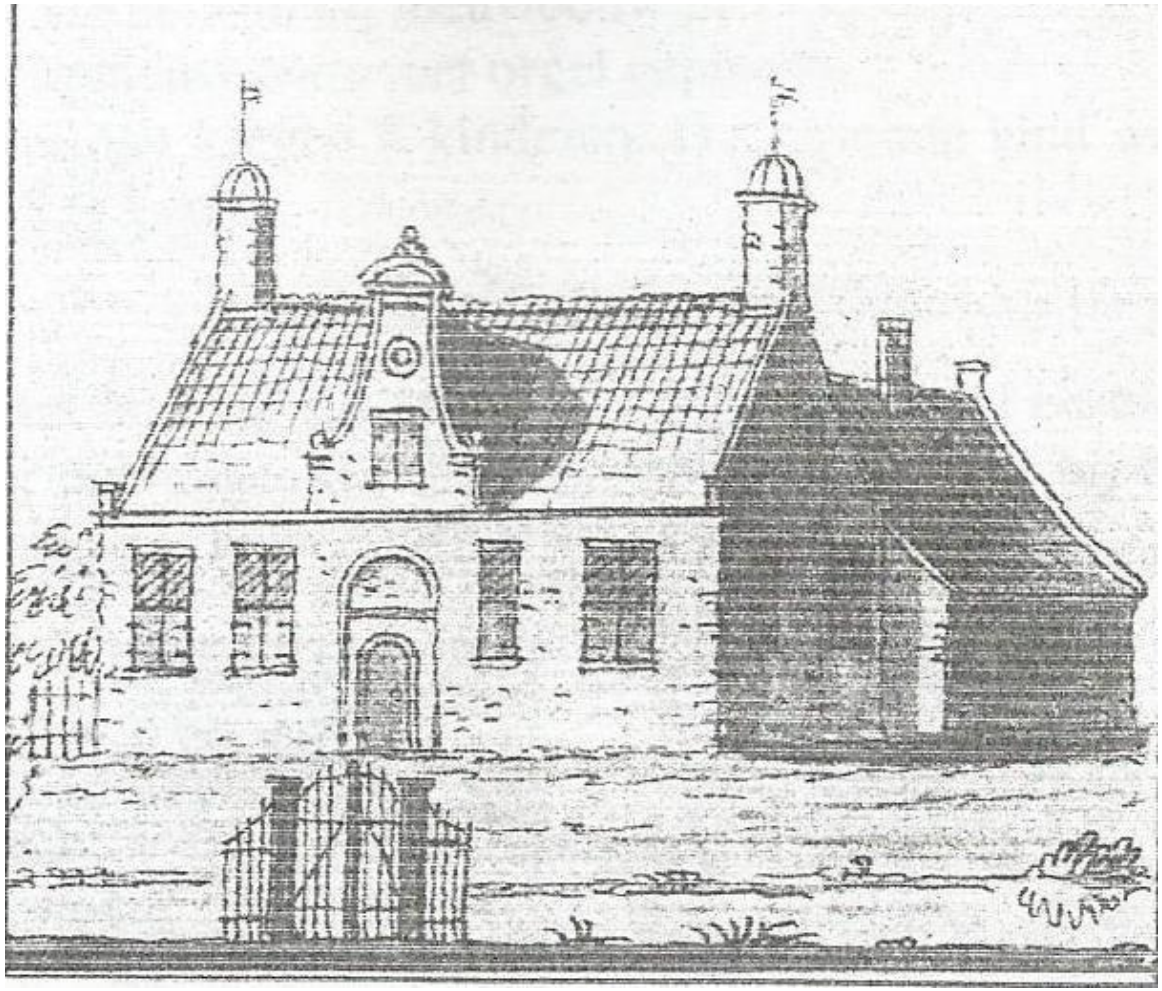

De Barelsburg te Oosterwolde

Bij de dood van Arend Barelds in 1653 ontvangen de armen in Norg 4 mudden graan uit het Norger erf (Brinkstraat 1)

De pachters van Barelds en opvolgers

ca. 1600 Hendrik Hendriks, de oude
1630 Jonge Hendrik Hendriks
ca. 1680 Berend Hendriks
ca. 1725 Hendrik Berends X Wibbechie Egberts

kinderen: Roelof, Hendrik, Annechie, Jantien, Marchien X

1. Popke Datema
2. Jannes Lensen

1774 – 1788 Roelof Hendriks pachter, samen met zijn zwager Jannes Lensen

Omvang bezit van het erf Brinkstraat 1 in belastingregister in 1646

40 mudde bouwland en 1 ¼ waardel is meer dan een vol erf

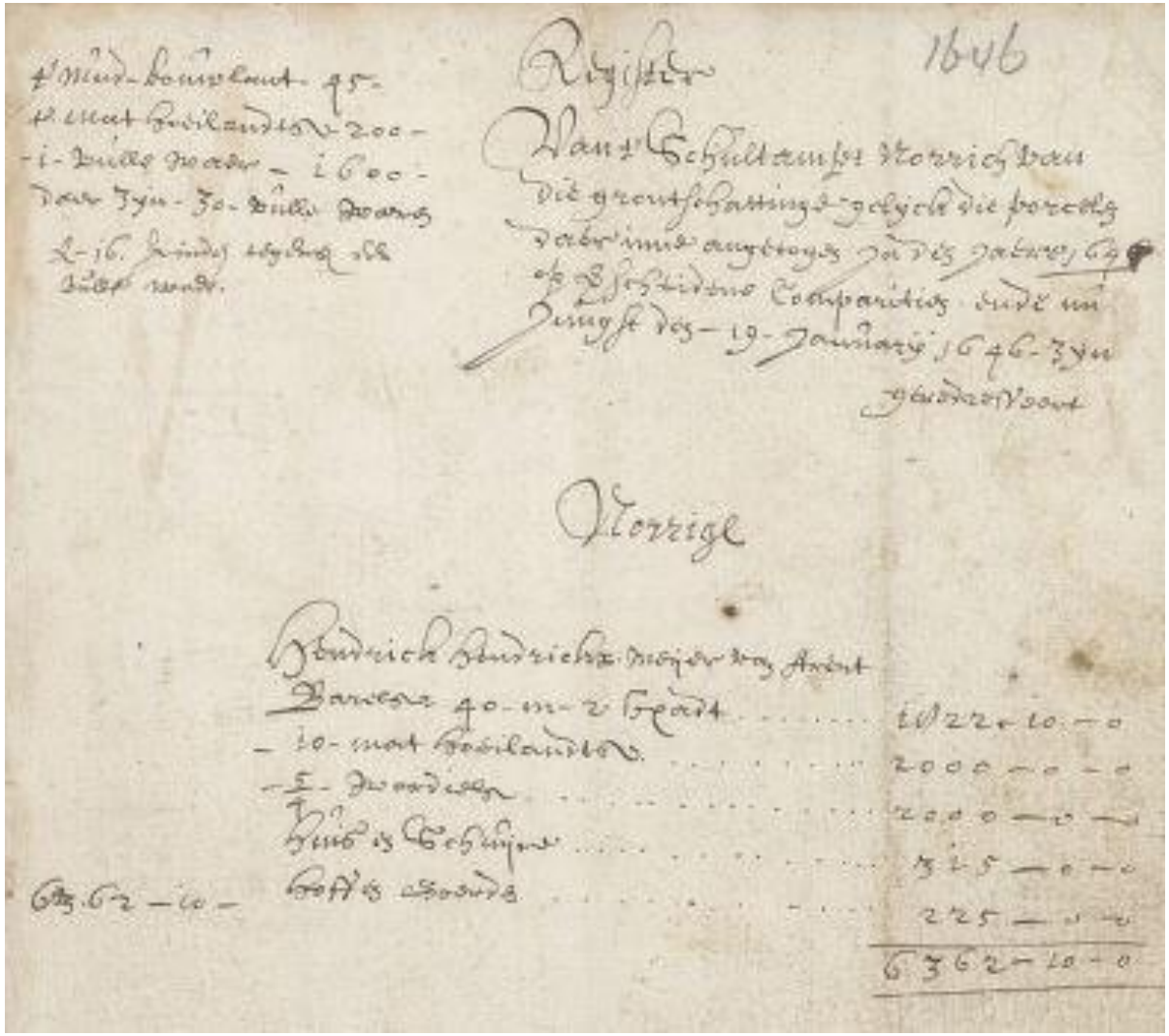

1646

Register

Van't Schultenhof Storrich van
die grontschattinge gelijck die perceelen
daer inne angetogen zijn des jaeres 64
op d'Schrijdtse Comparitie buite un
Jungst des 19 January 1646 zijn
geadmitteert

Storrige

Hendrick Hendricksz. meijer des Anert
Bouwlant 40 m 2 Geert ..... 6222 10 – 0
– 10 mat Boeilanden ..... 2000 – 0 – 0
– 5 – Hoorden ..... 2000 – 0 – 0
Huis is Schuijne ..... 315 – 0 – 0
Hoff is Hoorde ..... 225 – 0 – 0
6362 – 10 – 0

Gg. 62 – 10 –

4 Mud bouwlant 40 –
10 mat Boeilanden 200 –
– 1 – Dulle Hoorden – 1600 –
daer zijn 30 – Dulle Hoorns
2 – 16 Jaeres stijlheid als
Dulle rendt.

Verkoop op afbraak van de Spijker door Gijsbartus Gasinjet, koper Roelof Hendriks in 1770

99.

Wij Ondergeteekeneren Gijsbartus Gasinjet en Christoffel Brouwers Egte luiden tot Ooterwolde bekennen en verklaaren door en kragt deezen verkoop en in waaren Eygendom overgedragen te hebben haar Edelen Beheerlinge tot norgte staande op de grout van Henderik Berents Erven de Spijker genaamt, bestaaret met een stt grouttekatenge bij de Copers Roelof Hendriks tot norgte mee overgenomen en dat voor een somma van Tagentigh car. guiden vrij en liewergelt bij de koop te betaalen, of op Zenthe te

Onze weerlijkke goederen tot een generaal hypotheek tot vestenitte loo hebbe wij verkoopers en koopers deezen met onze gewoone verteekeninge bekragtigt tot noorch.

den 28 ten September 1770

(:onderstoot:)

Gj. Gasinjet Christoffel Brouwers

Roelof Hendriks

(wederstoot)

calt: accordat
Ottoman
Schults

Wij Ondergeteekeneren Gijsbartus Gasinjet en Christoffel Brouwers Egte luiden tot Ooterwolde bekennen en verklaaren door en kragt deezen verkoop en in waaren Eygendom overgedragen te hebben haar Edelen Beheerlinge tot norgte staande op de grout van Henderik Berents Erven de Spijker genaamt, bestaaret met een stt grouttekatenge bij de Copers Roelof Hendriks tot norgte mee overgenomen en dat voor een somma van Tagentigh car. guiden vrij en

gemelde condities & agtervolgen of doen agtervolgen stellen daar voor een onderpant

De laatste Spijker stond voor op het erf aan de weg. Hierop is later een kleine boerderij gebouwd, welke in 1890 door de eigenaar van Brinkstraat 1, Hendrik Kuiper is aangekocht en vervolgens gesloopt. Hiermee was de oorspronkelijke omvang van het erf hersteld

Toestand omgeving Brinkstraat in 1832

800 jaar eigendom en gebruik

- Ca. 1200 tot ca. 1600 Bisschoppelijk leengoed
- Ca. 1600 tot 1786 fam. Barelds te Oosterwolde eigenaar, fam. Hendriks pachters en later ook eigenaar v.a. 1735
- 1786 tot 1873 fam. Pelinck eigenaar/gebruiker
- 1873 tot 2000 fam. Kuiper eigenaar/gebruiker
- 2000 – heden Jan Pluis eigenaar/gebruiker

Egbert Pelinkck (1733 – 1801)koopt in 1786
Brinkstraat 1 uit de ‘grasvellige’ (failliete) boedel van
Roelof Hendriks en cons.

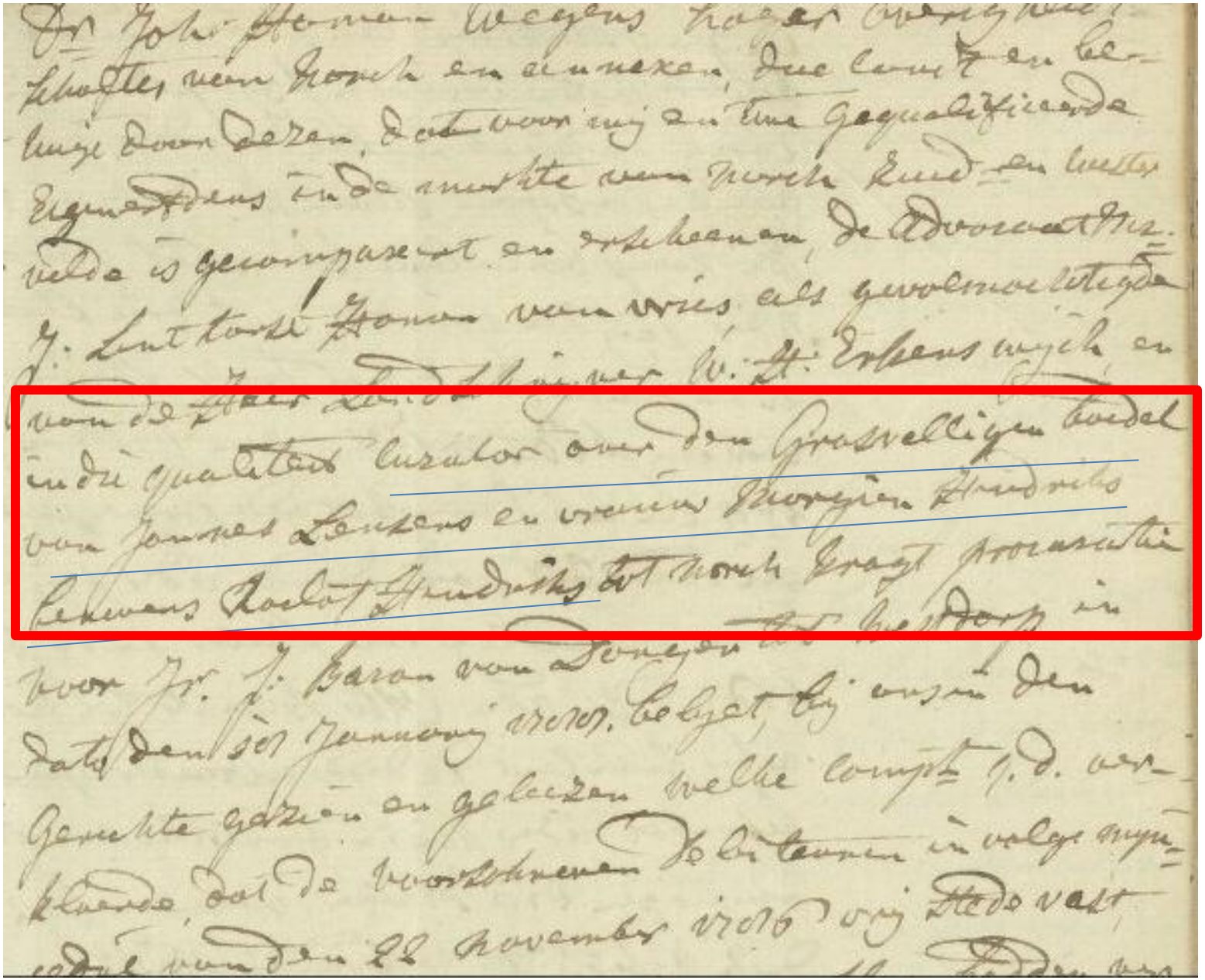

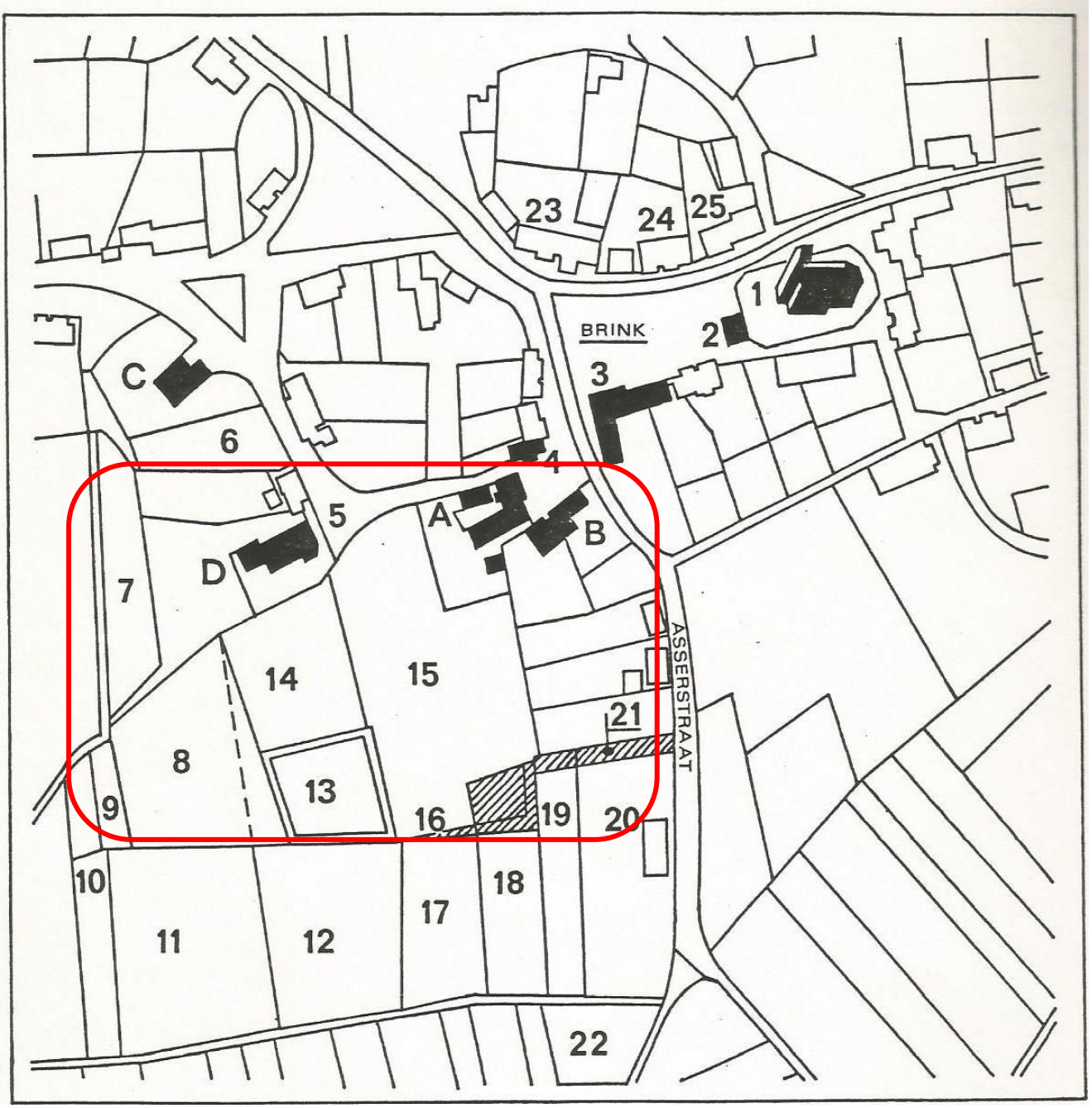

Omvang Pelinckbezit
Ca. 1800

Dit bezit wordt in 1836 gescheiden door de tweelingbroers Egbert en Hendrik Pelinck; zij waren kinderen van Egbert Pelick sr. En Mechelina Oortwijn

D = Brinkstraat 1

13 = gracht in Pelinckstuun

Egbert Pelinck bouwt in 1840
dit huis aan de Asserstraat

Hendrik Pelinck bouwt in 1841 een
nieuw voorhuis aan Brinkstraat 1

Vermoedelijk zag de oude voorgevel van Brinkstraat 1 er ongeveer zo uit,
als bij andere oude boerderijen in Norg (hier de Eshof)

Overgang van oude deel en nieuwe voorhuis.
Te zien zijn het afgezaagde gebint ,de (oude) vierkante sporen en de (nieuwe) ronde sporen in het overgangsgedeelte van deel naar voorhuis

82-83. De telmerken zijn gehakt en gegutst. Een gehakte 3 aan de zuidzijde, een gegutste 5 aan de noordzijde.

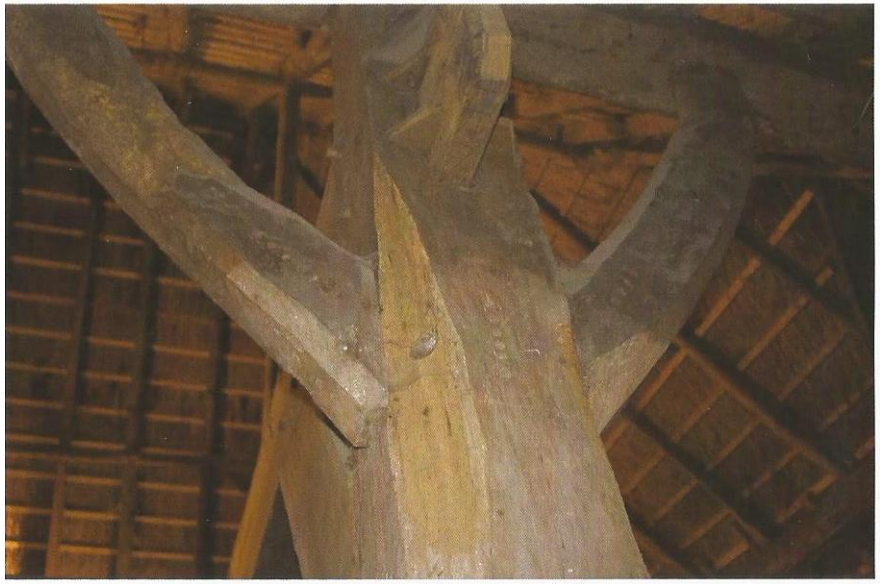

De gebinten op de deel zijn volgens een jaarringenonderzoek van ca. 1675; dit duidt op herbouw uit de Barelds-periode

Op de afzonderlijke delen die samen het gebint vormen werden ‘telmerken’ aangebracht. De gebinten van een boerderij gingen het langst mee en werden daarom hergebruikt. De telmerken zorgden ervoor dat de verschillende delen weer op de juiste plaats kwamen.

Gedisselde ankerbalk Hooischuur

97. De klos aan de gebintbalk laat zien dat er oorspronkelijk deuren op die plaats zijn geweest.

Volgens jaarringenonderzoek stammen deze gebinten uit ca. 1600, terwijl de hooischuur na 1675 aan de deel is gekoppeld. Dit zou kunnen betekenen dat deze gebinten afkomstig zijn van de afbraak van de Spijker in 1770

Vererving van Brinkstraat 1 binnen de Pelinckfamilie

Koopt van Roelof Hendriks cs. 1788

IX Egbert Pelinck * 1733-1801 Norg. Tr. 1773 Mechelina Oortwijn.

X kinderen:

1. Jan Pelinck, 1774-1859. - Ned. Herv. predikant. - Vijf kinderen, waaruit o.m. Tonckens.
2. Roelof Pelinck 1776-1833.
3. Alle Pelinck, 1778-1864, tr. Zuidlaren 1809 Aaltje Tammink.
4. Jantje Pelinck, 1783-1857, tr. Zuidlaren 1809 Roelf Tammink. Waaruit: Harm Tammink (1810-1891).
5. Egbert Pelinck, 1785-1873, tr. 1819 Wemeltje Arends te Peest, waaruit:
   Mr. Egbert Pelinck, 1820-1889.
   Mr. Hendrik Pelinck, 1826-1904, mijn grootvader.
6. Hendrik Pelinck, 1785-1872. Tweeling met de vorige.

Verkoopt aan Geert Kuiper 1874

U kijkt naar 800 jaar geschiedenis van Brinkstraat 1.

Deze presentatie wordt over ca. 5 minuten opnieuw gestart

800 jaar eigendom en gebruik

- Ca. 1200 tot ca. 1600 Bisschoppelijk leengoed
- Ca. 1600 tot 1786 fam. Barelds te Oosterwolde eigenaar, fam. Hendriks pachters en later ook eigenaar v.a. 1735
- 1786 tot 1873 fam. Pelinck eigenaar/gebruiker
- 1873 tot 2000 fam. Kuiper eigenaar/gebruiker
- 2000 – heden Jan Pluis eigenaar/gebruiker

Geert Kuiper en Marchien Egberts

Geert Kuiper is geboren in 1816 in Ruinerwold en werd in 1838 onderwijzer in Norg

De ondergeteekende Mr. Hendrik Pelinck, Lid der Provinciale Staten van Drenthe, wonende te Assen verklaart bij deezen te hebben verkocht aan den Heer Geert Kuiper Hoofdonderwijzer wonende te Borg die verklaart deze koop aantenemen:

1°. Eene behuizinge, schuur en hof kadastraal bekend in de gemeente Borg in Sectie A N°. 2045 huis en erf groot 17 are 20 centiare;

Koopakte d.d. 31 juli 1874 van Brinkstraat 1 door de Hoofdonderwijzer Geert Kuiper

Bijschrift op het graf van Geert Kuiper op de begraafplaats van Norg

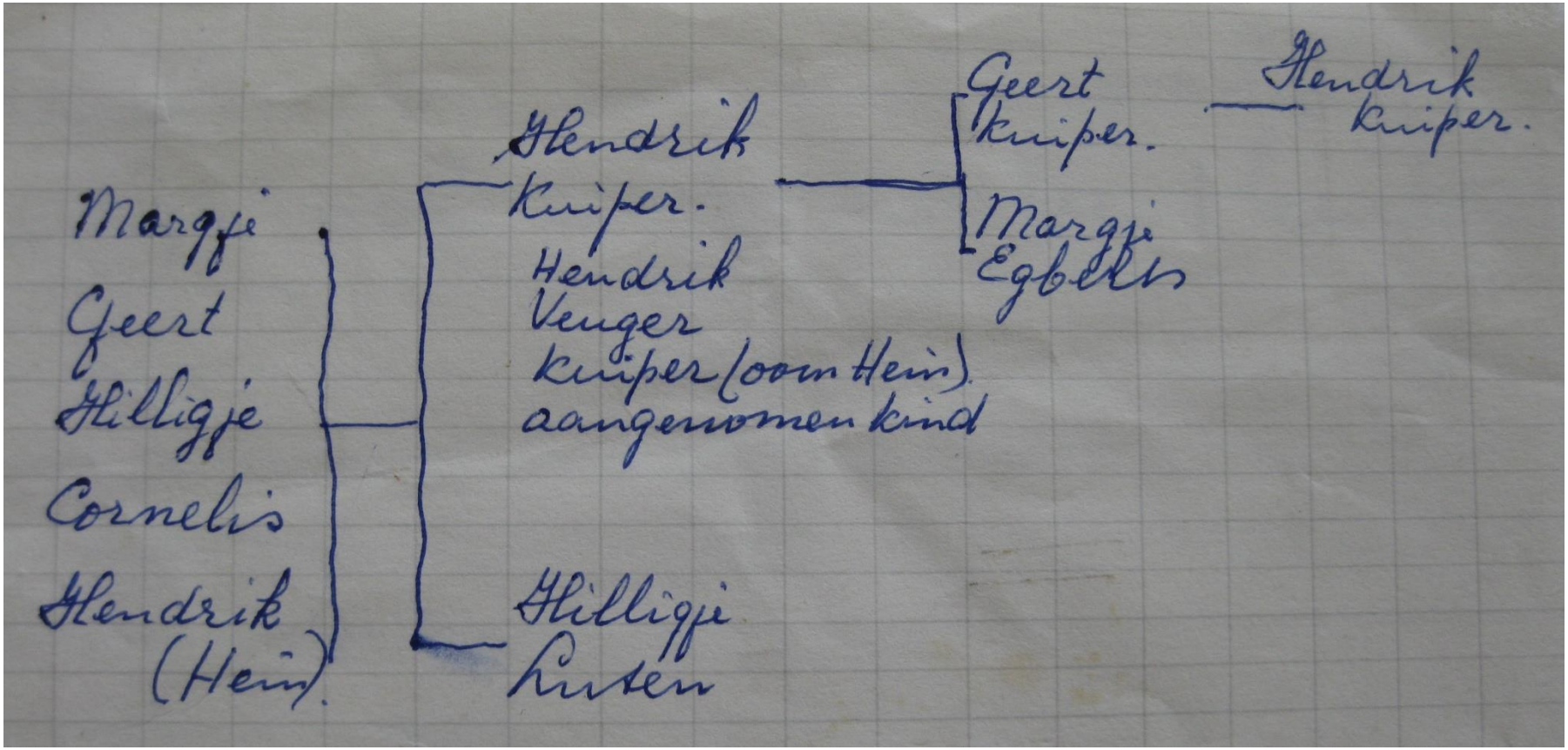

Handgeschreven parenteel uit het familie-archief van 4 generaties Kuiper

Margje
Geert
Hilligje
Cornelis
Hendrik (Hein)

Hendrik Kuiper.
Hendrik Venger Kuiper (oom Hein) aangenomen kind
Hilligje Kuiper

Geert Kuiper.
Margje Egbertus

Hendrik Kuiper.

Hendrik (Hein) Kuiper en Annechien Beukema, met hun kinderen Hendrik en Jan

Jan Kuiper met zijn hobby, paarden

Artikel in Nieuwsblad v/h Noorden omtrent de verkoop in 2000

Jan Kuiper en Annie Kuiper-Aling

800 jaar eigendom en gebruik

- Ca. 1200 tot ca. 1600 Bisschoppelijk leengoed
- Ca. 1600 tot 1788 fam. Barelds te Oosterwolde eigenaar, fam. Hendriks pachters en later ook eigenaar v.a. 1735
- 1788 tot 1873 fam. Pelinck eigenaar/gebruiker
- 1873 tot 2000 fam. Kuiper eigenaar/gebruiker
- 2000 – heden Jan Pluis eigenaar/gebruiker

Na 2000 is Jan Pluis begonnen met een grondige restauratie en verbouwing, om de boerderij als herbestemming dienstbaar te maken aan de kunst, onder de benaming ‘Kunsterf Norg’

Het Kunsterf als decor voor de Worteldagen 2017

Atelier in de ‘hooischuur’

En hiermee zijn we terug bij vandaag…

Dit is een productie van: Historische Vereniging Norch

Werkgroep Onderzoek en Archief
A.R.@2017